

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ทักษะคิด
และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด
และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร
**The Relationship among Family Communication Patterns, Attitude, and
Behavior toward Drug Use among Addicted and
Non – Addicted Teenagers in Bangkok**

อณินทร์ วาริรัตนกุล

พัชรภรณ์ เกษะประกกร*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ทักษะคิด และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้การวิจัยเชิงสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงสำรวจทั้งสิ้น 400 คนและมีกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 20 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดนั้นสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดที่อยู่ในการควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร ส่วนกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร การประมวลผลการวิจัยเชิงสำรวจผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.00 ในการคำนวณ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-Square) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า วัยรุ่นที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละและแบบปกป้องมีทัศนคติต่อยาเสพติดแตกต่างจากวัยรุ่นที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด และแบบเห็นพ้องต้องกัน และผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมต่อยาเสพติดบางชนิดแตกต่างกัน กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ และแบบปกป้องจะมีพฤติกรรมต่อนูหรี ยาบ้า ยาฆ่า ยาชัน กัญชา และสารระเหยแตกต่างจากวัยรุ่นที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด และแบบเห็นพ้องต้องกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีพฤติกรรมต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฮโรอีน ฝิ่น ยาแก้ปวดประสาท โคเคน ยาอี และยาเคไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ทักษะคิด และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กัน การวิจัยชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีบทบาท และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทัศนคติและพฤติกรรมต่อยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น ดังนั้น ผลการศึกษาที่พบในครั้งนี้นี้จึงอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นได้

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ เกษะประกกร

คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

This research aims to examine the relationship between family communication patterns and their attitude and behaviors toward drug use among addicted and non-addicted teenagers. Four hundred respondents participated in the survey and twenty teenagers participated in the personal interview. The first sampling group was selected based on purposive sampling from the addicted teenagers who lived in Bangkok province and those under the supervision of Department of Juvenile Observation and Protection. The second sampling group was non-addicted teenagers sampled purposively from the students who lived in Bangkok province. The findings were analyzed by using One-way ANOVA, Pearson correlation, and Chi-square with SPSS version 11.00.

The findings indicated that Thai teenagers in Bangkok province experiencing different family communication patterns have a significant difference in attitude toward drug use. The results revealed that teenagers experiencing laissez-faire and protective family communications would have a significantly different attitude toward drug use from those experiencing pluralistic and consensual family communication patterns. Furthermore, the findings indicated that teenagers engaging in different family communication patterns exhibit different behavior toward various drugs. Teenagers experiencing laissez-faire and protective communication patterns would have a significant difference in drug use behavior toward cigarette, amphetamine, cannabis, and be more volatile from those experiencing pluralistic and consensual family patterns. However, both groups did not exhibit a significant difference in their behavior toward alcohol, heroin or morphine, barbiturate, nor cocaine. Finally, the findings indicated that there is no significant difference between attitude and their drug use behavior among Thai teenagers in Bangkok province. The results revealed that family communication pattern is one of the significant factor shaping the teenagers' attitude and behavior toward drug use. Thus, the findings might contribute to future strategic communication programs for the prevention of teenagers' drug use.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในภาวะที่สภาพของสังคม และวัฒนธรรมของประเทศ ไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้ และการปรับตัวให้เข้ากับสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีบทบาทสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ทุกคนในสังคม และเป็นสถาบันแรกในการถ่ายทอด ค่านิยม วิธีประพฤติปฏิบัติตน และบรรทัดฐานทางสังคม ให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อชีวิตและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมของวัยรุ่น

การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวจะมีคุณภาพเพียงใดนั้น ต้องอาศัยบรรยากาศของการสื่อสารระหว่างพ่อ แม่ ลูก เพราะการให้ความรักความอบอุ่น การอบรมสั่งสอนการปลูกฝัง ให้มีความประพฤติที่ดี การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ให้แก่ลูกนั้นจะต้องอาศัยการสื่อสารระหว่างบุคคลใน ครอบครัว (พัชนี เษจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง, 2531) นอกจากนี้โรเจอร์ส (Rogers, 1984) ยังกล่าวว่า คุณภาพชีวิต ในครอบครัวนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของการสื่อสารที่มีอยู่ ภายในครอบครัว จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่ครอบครัวจะมี คุณภาพเพียงใดนั้น จำเป็นจะต้องคำนึงว่าครอบครัวมีการ สื่อสารที่มีคุณภาพเพียงใด ดังนั้น การสื่อสารจึงเป็น สิ่งจำเป็นสำหรับทุกๆ ครอบครัว เนื่องจากการสื่อสารจะเป็น ศูนย์กลางของการรวมตัวกัน ทำให้เกิดความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวของบุคคลในครอบครัว (Galvin, และ

Brommel, 1996) การสื่อสารที่เปิดเผยมต่อกันจึงสามารถ ช่วยให้เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การเพิ่มความรัก ความผูกพันที่มีต่อกันได้อีกด้วย

การสื่อสารภายในครอบครัวมีหลากหลายรูปแบบซึ่ง การอบรมสั่งสอนของบิดา มารดา ก็คือ พฤติกรรมการติด ต่อสื่อสารภายในครอบครัวรูปแบบหนึ่ง การสื่อสารภายใน ครอบครัวเป็นสิ่งที่หล่อหลอมบุคลิกลักษณะ ทัศนคติ อุดมคติ จริยธรรม ศิลธรรม ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่ม ภาวะ ความเป็นผู้นำ ความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความสามารถ ความสำเร็จ ตลอดจนการปรับตัวของเด็ก (พัชนี เษจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง, 2531) การสื่อสารภายในครอบครัว จึงน่าจะมีความสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมของวัยรุ่น และสมาชิกในครอบครัว

นอกจากนี้โรเจอร์ส (Rogers, 1984) ยังกล่าวว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในครอบครัวอาจเกี่ยวโยงมาจากคุณภาพ ของการสื่อสารภายในครอบครัว โดยประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ภายในครอบครัวอาจจะมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อบุคลิก ภาพของสมาชิกได้มากกว่าประสบการณ์จากแหล่งอื่นๆ ภายในครอบครัว การสื่อสารภายในครอบครัวจึงมีความ สำคัญอย่างมากต่อทุกๆ ครอบครัว การสื่อสารที่เหมาะสม จึงอาจช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ภายในครอบครัวได้เช่นกัน

ปัญหาสังคมปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อหลายๆ ส่วน ของสังคม รวมทั้งสถาบันครอบครัว นั่นคือ ปัญหา ยาเสพติด ซึ่งสถานการณ์โดยภาพรวมยังไม่ได้ลดความ

รุนแรงลงแต่อย่างใด มีการแพร่ระบาดเข้าไปในทุกกลุ่มประชากร และยิ่งขยายวงกว้างมากขึ้นในกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยอาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรมอยากกลอง และอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้โดยง่าย ซึ่งเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศในภายหน้า โดยเยาวชนกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นทรัพยากรของชาติที่สำคัญยิ่ง กำลังเติบโตอย่างไร้คุณภาพหลงมัวเมาอยู่กับยาเสพติด จึงเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายในสังคม รวมทั้งสถาบันครอบครัวควรจะร่วมมือกันแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้นการสื่อสารภายในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว และคุณภาพของการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับปัญหาส่วนใหญ่ในครอบครัว การสื่อสารภายในครอบครัวอาจก่อให้เกิดปัญหา แต่ในทางกลับกันการสื่อสารที่มีคุณภาพอาจเป็นทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาให้กับครอบครัวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเสพติดที่มีผลกระทบต่อกลุ่มวัยรุ่นและเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นทั้งปัญหาของสังคม และปัญหาของครอบครัว จึงนำศึกษาเป็นอย่างไรว่าปัญหาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารภายในครอบครัวด้วยหรือไม่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการสื่อสารภายในครอบครัวของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาว่าวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และการสื่อสารภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และการแสวงหาวิถีทางแก้ปัญหา ยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวและสามารถส่งผลถึงการพัฒนาระบบสังคมของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวต่างกัน

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และทัศนคติต่อยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดและวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อยาเสพติด และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวต่างกัน

คำถามวิจัย

1. วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวต่างกันจะมีทัศนคติต่อยาเสพติดแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2. รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร

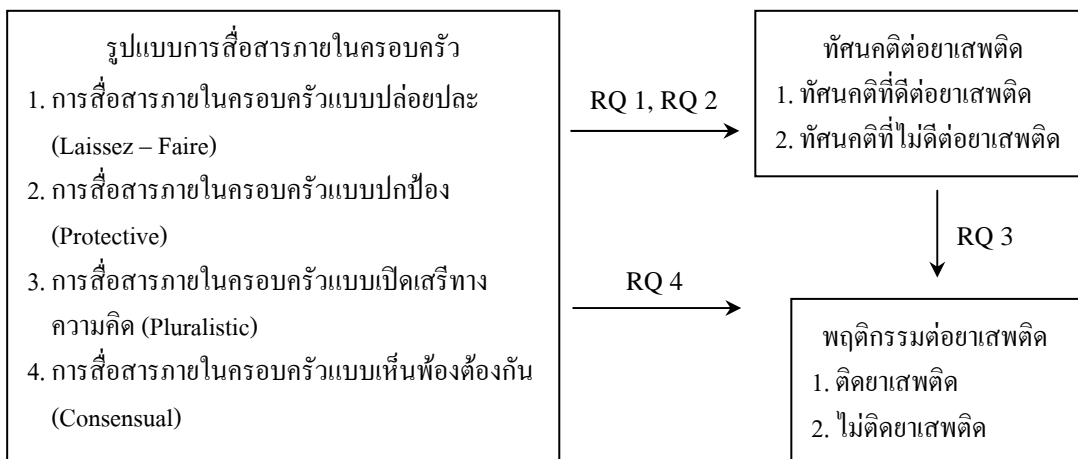
3. ทัศนคติและพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อกันหรือไม่ อย่างไร

4. วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวต่างกันจะมีพฤติกรรมต่อยาเสพติดแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาตัวแปร 3 ตัวแปร คือ รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ทัศนคติต่อยาเสพติดและพฤติกรรมต่อยาเสพติด โดยจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร และศึกษาว่าเด็กวัยรุ่นที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันนั้นจะมีทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวตามการรับรู้ของวัยรุ่น เป็นการสรุปจากความคิดเห็น และการประเมินจากเด็กวัยรุ่นเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น และเป็นการรับรู้โดยเด็กวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเท่านั้น ผลการวิจัยมีได้รวมถึงรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวตามการรับรู้ของบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว ซึ่งในความเป็นจริงแล้วบุคคลในครอบครัวหนึ่งๆ อาจจะมีการรับรู้ถึงรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวเหมือนกันหรือแตกต่างกันก็เป็นได้

นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังศึกษาถึงทัศนคติต่ออาชญากรรมของวัยรุ่นว่ามีความรู้สึกรักใคร่อย่างไรต่ออาชญากรรม ซึ่งการวิจัยนี้ได้แบ่งวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดอาชญากรรม ทั้งในฐานะผู้เสียหายและผู้มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด และผู้ติดยาเสพติด โดยไม่รวมถึงผู้ค้ายาเสพติด ส่วนกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดอาชญากรรม หมายถึง วัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกกรณี ไม่ว่าจะในฐานะผู้เสียหาย ผู้มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ค้ายาเสพติดก็ตาม ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดอาชญากรรมนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาและเก็บข้อมูลจากวัยรุ่นซึ่งถูกศาลเยาวชนและครอบครัวกลางพิพากษาคดี และถูกส่งไปอยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม รวมทั้ง

วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือศึกษาอยู่ใน

โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพฤติกรรมติดอาชญากรรมด้วย ส่วนกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดอาชญากรรมนั้น จะศึกษาและเก็บข้อมูลจากวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือศึกษาอยู่ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมในทุกกรณี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวัยรุ่นด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล ช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อลักษณะของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวของประเทศไทย และเนื่องจากครอบครัวในแต่ละพื้นที่ และแต่ละประเทศมีลักษณะที่ต่างกัน มีส่วนผสมของวัฒนธรรมและค่านิยมที่หลากหลาย ลักษณะของครอบครัวจึงแตกต่างกันไป ดังนั้นการศึกษารุ่นนี้จึงจะทำให้เข้าใจถึงลักษณะและรูปแบบของการสื่อสารภายในครอบครัวไทยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร อันจะเป็นแนวทางในการศึกษาวัยรุ่นด้านการสื่อสารภายในครอบครัว รวมทั้ง ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลในประเภทอื่นๆ ของประเทศไทยต่อไป

ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของการสื่อสารภายในครอบครัว และตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารภายในครอบครัว เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้าง

ความเข้าใจอันดี และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาภายในครอบครัว และยังเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงหรือเสริมสร้างการสื่อสารที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับแต่ละครอบครัวอีกด้วย

ผลของการวิจัยยังจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา ในการทำความเข้าใจต่อปัญหาของเด็กวัยรุ่นได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความตระหนัก และเข้าใจปัญหาของวัยรุ่นในภาพรวม โดยพิจารณาอย่างรอบด้านทั้งชีวิตในครอบครัว และในสถาบันการศึกษา จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการสังเกตเห็นถึงปัญหาของวัยรุ่น และเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งฝ่ายแนะแนวของสถาบันการศึกษาต่างๆ ควรตระหนักถึงความสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว และสถาบันการศึกษาเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของวัยรุ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผลของการวิจัยยังจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว และปัญหาเสพติด ผลการวิจัยนี้จะสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ และมีความเข้าใจในปัญหาของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และความรู้สึกนึกคิดต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของวัยรุ่น และปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว เพื่อเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เกิดความมั่นคง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด และยังเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

นิยามศัพท์

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการของการสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น บิดา มารดา และบุตร ซึ่งถือเป็นการวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นพฤติกรรมสื่อสารที่เกิดขึ้นซ้ำๆ จนเกิดเป็นแบบแผน โดยแบ่งรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ (Laissez - Faire) คือ ความมีอิสระเสรี ไม่มีกรอบ หรือแนวทางที่เป็นแบบอย่างให้ลูกต้องเชื่อฟังและคล้อยตาม เด็ก

ไม่ได้รับการแนะนำหรือสนับสนุนให้กล้าแสดงความคิดเห็น

2. การสื่อสารภายในครอบครัวแบบปกป้อง (Protective) คือ การสื่อสารภายใต้การดูแลในเรื่องการมีกรอบกฎเกณฑ์ปฏิบัติ เด็กจะถูกสอนให้ปฏิเสธความคิดเห็นของบุคคลภายนอกที่แตกต่างจากความคิดเห็นภายในครอบครัว

3. การสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด (Pluralistic) คือ การให้ความสำคัญในการกล้าแสดงออกในความคิดเห็น เด็กจะได้รับการสนับสนุนให้ปกป้องความคิดเห็นของตน ไม่ยึดติดกับสังคมหรือประเพณี ขาดการประนีประนอม และอาจขาดสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่

4. การสื่อสารภายในครอบครัวแบบเห็นพ้องต้องกัน (Consensual) คือ มีการอบรมสั่งสอนให้เคารพผู้อาวุโส ครอบครัวลักษณะนี้จะสนับสนุนให้เด็กมีความเห็นสอดคล้องกับครอบครัว

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรของการวิจัยคือ วัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด ซึ่งสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดที่อยู่ในการควบคุมของสถาน- พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด สุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูล (Depth Interview) ในการเก็บข้อมูล ส่วนกระบวนการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม 1 ชุด และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ 1 ชุด ซึ่งในการเก็บข้อมูลจากการวิจัยเชิงสำรวจนั้น ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ข้างต้นจำนวนทั้งสิ้น

20 คน และมีความเต็มใจที่จะให้สัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น กลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด 10 คน และกลุ่ม

เด็กวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดอีก 10 คน และกำหนดให้ทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง มีอัตราส่วนของชายและหญิงที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งสิ้น 20 คน โดยจำแนกเป็นเด็กวัยรุ่นชาย 12 คน และเด็กวัยรุ่นหญิง 8 คน และมีประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น
2. แบบแผน วิธีชีวิตของวัยรุ่น
3. ลักษณะการสื่อสารภายในครอบครัวตามการรับรู้ของวัยรุ่น
4. ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น
5. พฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่น

การประมวลผลการวิจัยเชิงสำรวจนั้น ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการคำนวณ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการวิเคราะห์ว่า วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวต่างกันจะมีทัศนคติต่อยาเสพติดแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และวิเคราะห์ว่ารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร และใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อวิเคราะห์ว่า ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อกันหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อตรวจสอบว่า วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวต่างกันจะมีพฤติกรรมต่อยาเสพติดแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการสัมภาษณ์แบบบรรยาย (Descriptive) โดยวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาพร้อม (Thematic Analysis) ของผู้ถูกสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงสำรวจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าทัศนคติและพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อกันในระดับต่ำ และยังพบว่าวัยรุ่นที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมต่อยาเสพติดบางชนิดแตกต่างกัน กล่าวคือ วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมต่อบุหรี่ ยาบ้า ยาฆ่า ยานอน กัญชา และสารระเหยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีพฤติกรรมต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฮโรอีน ฝิ่น ยาแก้ลมประสาท โทเคน ยาไอ ยาเคมีไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้เมื่อนำคะแนนจากการตอบคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมาจัดกลุ่มเพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวทั้ง 4 รูปแบบพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเห็นพ้องต้องกันมากที่สุด (N = 291; 72.8%) รองลงมา คือ รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปกป้อง (N = 42; 10.5%) รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ (N = 34; 8.5%) และรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด (N = 33; 8.3%) ตามลำดับ

ส่วนผลการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อยาเสพติดพบว่า ในบางประเด็นคำถามกลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ยกตัวอย่าง ประเด็นคำถามที่กล่าวว่า “การเสพยาเพียง 1 หรือ 2 ครั้งจะไม่ทำให้เกิดการติดยา” มีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 43 ที่ตอบว่า “จริง” และประเด็นคำถามที่กล่าวว่า “การชี้แจงถึงโทษของการเสพยาให้กับผู้ที่มาชักชวนให้เราไปเสพยาถือเป็นการเสียมิตรภาพ” มีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 34.3 ที่ตอบว่า “จริง”

การวิจัยครั้งนี้พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.2 ที่มีพฤติกรรมเสพยาบ้า ยาฆ่า หรือยานอน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30.2 มีพฤติกรรมเสพกัญชา นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17 มีสมาชิกในครอบครัวที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นชายและหญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ และมีบางส่วนที่มีลักษณะของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปกป้องผสมผสานอยู่ โดยส่วนใหญ่แล้วเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้จะถูกปล่อยปละละเลยจากครอบครัวค่อนข้างมาก ครอบครัวไม่ให้ความสนใจในการตัดสินใจ หรือการกระทำสิ่งต่างๆ ของวัยรุ่น แม้แต่การตัดสินใจออกจากโรงเรียนก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องปรึกษาสมาชิกในครอบครัว

อย่างไรก็ตามบางส่วนของเด็กกลุ่มนี้กลับมีลักษณะตรงกันข้ามกันอย่างมาก โดยเด็กบางส่วนกลับถูกครอบครัวควบคุมพฤติกรรมอย่างเข้มงวด รวมทั้งมีผู้ปกครองตัดสินใจเรื่องต่างๆ แทนในทุกเรื่อง และใช้การทำโทษอย่างรุนแรงในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก แต่สิ่งที่เหมือนกันประการหนึ่งของเด็กกลุ่มนี้คือ เด็กจะไม่ค่อยมีความใกล้ชิดกับครอบครัว ไม่ว่าจะถูกเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด หรือปล่อยปละ เด็กกลับไม่มีความสนิทสนมใกล้ชิดกับครอบครัว โดยมีปริมาณการสื่อสารภายในครอบครัวไม่มากเท่าเด็กวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด วัยรุ่นทั้งชายและหญิงที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดมักไม่ค่อยปรึกษาปัญหาต่างๆ ของตนกับสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะกับผู้ใหญ่ บางส่วนอาจพูดคุยกับพี่น้อง แต่ส่วนใหญ่ก็นิยมเลือกที่จะปรึกษากับเพื่อนมากกว่า

ส่วนการสัมภาษณ์วัยรุ่นชายและหญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด และแบบเห็นพ้องต้องกัน เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้ค่อนข้างจะมีอิสระในการดำเนินชีวิตเป็นบางเรื่อง กฎระเบียบภายในครอบครัวมีความยืดหยุ่น และมีปริมาณการสื่อสารภายในครอบครัวค่อนข้างมากกว่าวัยรุ่นกลุ่มที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด โดยวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดจะสามารถปรึกษาหารือ และพูดคุยกับผู้ใหญ่ในครอบครัวได้ในบางเรื่อง และบางเรื่องเด็กเลือกที่จะปรึกษาหรือพูดคุยกับพี่น้องของตน

จะสังเกตเห็นได้ว่าวัยรุ่นทั้งที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด หรือไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดมักไม่ค่อยกล้าที่จะพูดคุย หรือปรึกษาเรื่องของตนกับผู้ใหญ่ในครอบครัว แต่

สิ่งที่แตกต่างกันคือ ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดส่วนใหญ่เลือกที่จะหันไปสนิทสนม และไว้ใจพี่น้องของตน แต่วัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดส่วนใหญ่กลับหันไปสนิทสนม และไว้ใจเพื่อน ๆ มากกว่า

ส่วนการสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดพบว่า วัยรุ่นทั้งที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดต่างเห็นว่า การเสพยาเป็นการกระทำผิด แต่การเสพยาในปัจจุบันก็กลายเป็นเรื่องธรรมดา และวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มยังรู้สึกเฉยๆ และเห็นว่าผู้ติดยาเสพติดเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่น่ารังเกียจ แต่วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดมีทัศนคติที่ผิดเกี่ยวกับผลของยาเสพติด โดยส่วนใหญ่เห็นว่ายาเสพติดบางชนิดมีประโยชน์ และการเสพยาเพียง 1 หรือ 2 ครั้งไม่ทำให้ติดยา

ส่วนการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึกเมื่อมีคนมาชวนให้ลองใช้ยาเสพติดนั้น พบว่า วัยรุ่นทั้งที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดต่างมีความรู้สึกว่าในการตอบรับหรือปฏิเสธคำชวนนั้น กลุ่มตัวอย่างต่างเกรงว่าจะเสียมิตรภาพกับผู้มาชักชวนให้ลองใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะเมื่อผู้ที่มาชักชวนนั้นเป็นเพื่อนสนิทของตน

และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมต่อยาเสพติด พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดเสพยาทุกวัน โดยส่วนใหญ่เสพยาบ้า กัญชา และสารระเหยตามลำดับ และภายในครอบครัวของวัยรุ่นกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีสมาชิกที่ติดยาเสพติด

ข้อสรุป และอภิปรายผลการวิจัย

1. ทั้งวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดส่วนใหญ่ไม่ได้มีทัศนคติต่อยาเสพติดแตกต่างกัน ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครไม่ได้สอดคล้องกันเสมอไป การที่ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันนั้น อาจเป็นเพราะทัศนคติเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความคิดของบุคคลเท่านั้น เป็นข้อสรุปทางจิตใจที่บุคคลคนหนึ่งจะมีต่อประเด็นใดๆ และทัศนคติไม่ได้เป็นสิ่งเดียวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยอาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าทัศนคติ เช่น สถานการณ์ใน

ขณะนั้น ประสบการณ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ของบุคคล เป็นต้น

ดังจะเห็น ได้จากการสัมภาษณ์เด็กวัยรุ่นทั้งที่มี พฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด พบว่า วัยรุ่นทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดในแนวทางเดียวกัน คือ เห็นว่าการเสพยาเสพติดเป็นการกระทำผิด แต่การเสพยาเสพติดในปัจจุบัน ก็เป็นเรื่องธรรมดา และรู้สึกเฉยๆ ไม่ได้รังเกียจผู้ที่มี พฤติกรรมติดยา

ดังนั้น วัยรุ่นบางคนจึงอาจได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ในอดีตของตน หรือสภาพทางสังคม หรือครอบครัว ของวัยรุ่นอาจเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้วัยรุ่นมีพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้ง่าย ทั้งๆ ที่เด็กวัยรุ่นก็รับรู้เช่นกัน ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดี และการเสพยาเป็นการกระทำผิด ดังนั้น ทัศนคติต่อยาเสพติดจึงไม่อาจเป็นสิ่งที่กำหนด หรือ แสดงถึงแนวโน้มของพฤติกรรมที่มีต่อยาเสพติดของวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้

2. ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นกลุ่มที่มีรูปแบบการสื่อสาร ภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ และแบบปกป้องมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ เสพยาบ้า ขาม้า ยาขยัน กัญชา และสารระเหย มากกว่าวัยรุ่นอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มที่มีรูปแบบการสื่อสาร ภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิดและแบบเห็น พ้องต้องกัน อาจเป็นเพราะครอบครัวของวัยรุ่นกลุ่มที่มี รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละและ แบบปกป้อง มีลักษณะความสัมพันธ์ที่คล้ายกัน กล่าวคือ มี รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเน้นแสดงความคิดเห็น (Concept-Orientation) ในระดับต่ำ ซึ่งตามทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเน้น แสดงความคิดเห็นในระดับต่ำ ภายในครอบครัวจะมีปริมาณ การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครอง และเด็กวัยรุ่นน้อย ครอบครัวลักษณะนี้มักไม่สนับสนุนให้ เด็กแสวงหาความจริงอย่างรอบด้าน การค้นหาเหตุผล และ ข้อเท็จจริงต่างๆ (Eswara, 1974; Rosengren, 2000; Rubin, Palmgreen, และ Sypher, 1994) ดังนั้น วัยรุ่นกลุ่มที่มีรูปแบบ การสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ และแบบ ปกป้องจึงมีปริมาณการสื่อสารกับครอบครัวไม่เพียงพอที่ ครอบครัวจะชี้แจงถึงเหตุผล ความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน

เกี่ยวกับยาเสพติด เด็กวัยรุ่นจะขาดความพร้อม และความ มั่นใจที่จะรับมือกับโลกภายนอกครอบครัว

3. วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดบางส่วนมักได้ รับปฏิกริยาโต้ตอบจากครอบครัวในทางลบ เช่น การตำหนิ การดูว่ากล่าว การลงโทษ ซึ่งเมื่อวัยรุ่นได้ยิน ได้ฟังอย่าง สม่ำเสมอจะส่งผลให้เด็กวัยรุ่นมองตนเองว่าด้อยคุณค่าลง

ซึ่งจะส่งผลต่อความคิด และการกระทำต่อสิ่งต่างๆ รวมทั้ง เมื่อเวลาเผชิญหน้ากับยาเสพติด ดังที่ สไตน์เบิร์ก (Steinberg, 1996) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้ว ถ้าวัยรุ่นได้รับการสนับสนุน ทางอารมณ์ และจิตใจจากผู้ปกครองน้อย และมีความนับถือ ตนเองต่ำ มองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง จะส่งผลให้วัยรุ่น ตั้งใจทำในสิ่งที่ผิดได้ ดังนั้น ถ้าครอบครัวไม่ให้ความรัก ความอบอุ่น และไม่ให้การสนับสนุน โดยผ่านการสื่อสาร ภายในครอบครัวอย่างเพียงพอ วัยรุ่นอาจเห็นว่าตนไม่มี คุณค่า และตัดสินใจทำในสิ่งที่ผิด เช่น การตัดสินใจใช้ ยาเสพติด ในทางตรงกันข้าม จากการสัมภาษณ์วัยรุ่นที่ไม่มี พฤติกรรมติดยาเสพติด จะพบว่า วัยรุ่นรับรู้ได้ว่าตนเองมี คุณค่า มีคนห่วงใย ซึ่งพ่อแม่แสดงออกผ่านทาง การสื่อสาร ภายในครอบครัว ก็จะส่งผลให้เด็กวัยรุ่นยอมรับฟังคำสั่ง สอน และคำตักเตือนจากพ่อแม่ ทั้งในเรื่องทั่วไป และ เรื่องยาเสพติดด้วยเช่นกัน

ผลการวิจัยทั้งหมดสามารถสรุปเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ได้ว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และไม่มีพฤติกรรม ติดยาเสพติดมีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยพบว่า วัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดส่วนใหญ่ จะมีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทาง ความคิด และแบบเห็นพ้องต้องกัน และส่วนใหญ่ยังได้รับการ เลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ มีปริมาณการสื่อสาร ระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัวมากเพียงพอที่จะเข้าใจ กันและกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารภายใน ครอบครัวแบบปล่อยปละ และแบบปกป้อง และส่วนใหญ่ มักได้รับการเลี้ยงดูให้มีมุมมองต่อตนเองในแง่ลบ ขาด ความเชื่อมั่นในตนเอง และขาดความรัก ความเข้าใจจาก ครอบครัว โดยสรุปแล้ว การอบรมเลี้ยงดูที่นี้รวมถึงการ สื่อสารภายในครอบครัวด้วย ซึ่งมีผลกระทบต่อความคิด และพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น ครอบครัวจะใช้การสื่อสาร ภายในครอบครัวสร้างอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรม

ต่อยาเสพติดของวัยรุ่น ดังนั้นการสื่อสารภายในครอบครัว จึงน่าจะสามารส่งเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมที่ ถูกต้องต่อยาเสพติดให้กับวัยรุ่นได้เช่นกัน

จากผลการวิจัยทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะ โดยรวมของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดได้ดังนี้

ตารางแสดงลักษณะโดยรวมของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด

วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด	วัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด
<ol style="list-style-type: none"> 1. โดยส่วนใหญ่ครอบครัวมักมีความสัมพันธ์รูปแบบที่ 2 ซึ่งเรียกว่า “การสื่อสารภายในครอบครัวแบบเน้นแสดงความคิดเห็น” (Concept-Oriented Family Communication) ในระดับต่ำ 2. มักมีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ (Laissez - Faire) หรือแบบปกป้อง (Protective) 3. มีมุมมองต่อตนเองในแง่ลบ มองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง 4. มักไม่เข้าใจในความคิด หรือการกระทำของผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่ง โดยส่วนใหญ่แล้วเด็กมักเคยพบกับ ปฏิกริยาตอบสนองจากผู้ใหญ่ในครอบครัวที่ไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การใช้ภาษาท่าทาง หรือคำพูดต่างๆ 5. บางส่วนมีประสบการณ์ หรือเรียนรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จากพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โดยส่วนใหญ่ครอบครัวมักมีความสัมพันธ์รูปแบบที่ 2 ซึ่งเรียกว่า “การสื่อสารภายในครอบครัวแบบเน้นแสดงความคิดเห็น” (Concept-Oriented Family Communication) ในระดับสูง 2. มักมีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด (Pluralistic) และแบบเห็นพ้องต้องกัน (Consensual) 3. มีมุมมองต่อตนเองในแง่บวก รู้สึกได้ว่าตนเองมีคุณค่า 4. รับรู้ และได้รับพึงเหตุผลจากผู้ใหญ่ในครอบครัวอยู่เสมอ ได้รับการตอบสนองด้วยภาษาท่าทางหรือคำพูดที่แน่นอน สม่ำเสมอ และเป็นไปในทางบวกจากครอบครัว

จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีบทบาท และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น ด้วยเหตุนี้ผลการศึกษาที่พบจึงอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งช่วยให้ผู้วิจัยรู้ว่ารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวลักษณะใดที่อาจจะช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ดังนั้น จึงควรเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่จะสร้างการสื่อสารภายในครอบครัวที่เหมาะสมกับความต้องการ และสามารถสร้างความสุขให้กับทุกคนในครอบครัวได้

ข้อเสนอแนะสำหรับครอบครัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ครอบครัวควรให้ความสนใจกับพฤติกรรม การสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว และตระหนักว่าการสื่อสารมีผลกระทบมากเพียงใดต่อสมาชิกในครอบครัว

โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับทัศนคติ และพฤติกรรมที่มีต่อยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น ดังนั้นครอบครัวอาจสามารถให้การสื่อสารที่เหมาะสมกับครอบครัวของตนในการป้องกัน รวมทั้ง แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กวัยรุ่นในครอบครัวได้ การสื่อสารอาจเป็นสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนปฏิบัติระหว่างกันด้วยความเคยชิน จนอาจมองข้ามว่า บางคำพูด หรือบางการกระทำที่สื่อสารออกไป ซ้ำๆ อาจเป็นสิ่งที่สร้างทัศนคติต่อยาเสพติดและเสริมสร้างพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น โดยที่ผู้ปกครองไม่ทันสังเกต

ดังนั้น ถ้าสมาชิกในครอบครัวหันมาให้ความสนใจกับคำพูดและการกระทำที่สื่อสารออกไป และพิจารณาว่ารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวรูปแบบใดที่เหมาะสมกับครอบครัวของตนมากที่สุด โดยเน้นที่รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด (Pluralistic)

หรือแบบเห็นพ้องต้องกัน (Consensual) ซึ่งผลการวิจัยสามารถยืนยันได้ว่าวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว 2 รูปแบบนี้ การสื่อสารภายในครอบครัวทั้ง 2 รูปแบบนี้จะสามารถช่วยสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจระหว่างกัน และความใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในครอบครัวก็จะเกิดขึ้นซึ่งจะสร้างครอบครัวที่เปี่ยมไปด้วยความรัก ความอบอุ่น และวัยรุ่นในครอบครัวจะมีพฤติกรรมห่างไกลจากยาเสพติดมากขึ้นด้วย

2. นอกจากนี้ครอบครัวควรจะต้องปลูกฝังให้เด็กวัยรุ่นรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง สนับสนุนให้วัยรุ่นมีมุมมองต่อตนเองในทางบวก โดยครอบครัวต้องให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอ ให้คำแนะนำ ปรึกษาเมื่อเด็กวัยรุ่นมีปัญหา ไม่ใช้การคร่ำครวญหรือการลงโทษอย่างรุนแรงเพื่อควบคุมพฤติกรรมของเด็ก แต่ควรใช้การชี้แจง ให้เหตุผล และเสนอแนะการกระทำที่ถูกต้องให้กับวัยรุ่น เพราะจากการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด โดยส่วนใหญ่มีมุมมองต่อตนเองในทางบวก ดังนั้นมุมมองที่มีต่อตนเอง การรับรู้ถึงคุณค่าของตนเองจึงน่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสนับสนุนให้วัยรุ่นมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดได้

3. ผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ สามารถเป็นแนวทางให้กับองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภายในครอบครัว เพื่อใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กวัยรุ่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดโดยตรง รวมทั้งสถานพยาบาลและมูลนิธิต่างๆ ที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน หรือบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด องค์กร หรือหน่วยงานเหล่านี้ต่างมีจุดมุ่งหมายในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ดังนั้น ผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นข้อเสนอแนะว่า การสื่อสารภายในครอบครัวสามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกันวัยรุ่นไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ยังเป็นแนวทางในการบำบัดรักษาวัยรุ่นผู้ติดยาเสพติดให้สามารถปรับตัวกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัว และสังคมได้อย่างมีความสุขแบบยั่งยืน เนื่องจากเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ต้นเหตุของปัญหาดังกล่าว โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจะได้รับการอบรมทางด้านการสื่อสาร เพื่อ

ให้เจ้าหน้าที่เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารภายในครอบครัว และให้ความสำคัญกับวิธีการสื่อสารที่จะแสดงถึงความไว้วางใจ ความจริง และความยินดีที่จะบำบัดรักษาวัยรุ่นเหล่านี้

สำหรับประเด็นที่เหมาะสมจะนำมาใช้ในการณรงค์เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไปนั้น จากการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดมีทัศนคติที่แตกต่างกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลของยาเสพติด โดยวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดส่วนใหญ่มักมีทัศนคติที่ผิดๆ เกี่ยวกับผลของยาเสพติด เช่น วัยรุ่นมักเห็นว่ายาเสพติดมีทั้งคุณ และโทษ ยาเสพติดบางประเภทมีประโยชน์ รวมทั้งส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าการเสพยาเพียง 1 หรือ 2 ครั้งไม่ทำให้ติดยา ดังนั้น การณรงค์เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไปนั้น ควรนำเสนอในประเด็นดังที่กล่าวมาเพื่อให้วัยรุ่นเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อผลของยาเสพติด ซึ่งน่าจะส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมติดยาเสพติดลดน้อยลงได้

4. นอกจากนี้ยังมีองค์กรอื่นๆ ที่มีความใกล้ชิดกับวัยรุ่นไม่น้อยไปกว่าครอบครัว นั่นคือ สถาบันการศึกษา ทั้งในระดับโรงเรียน และมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญในชีวิตของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับเพื่อน ครูและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาไม่น้อยไปกว่าครอบครัว ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงควรจะมีบทบาทในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดได้เช่นกัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ และอิทธิพลของการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อเด็กวัยรุ่น สถาบันการศึกษาจึงอาจมีส่วนช่วยเสนอแนะแนวทาง หรือชี้แนะให้ผู้ปกครอง และเด็กวัยรุ่นได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารภายในครอบครัว ช่วยผสมผสานความเข้าใจระหว่างผู้ปกครอง และเด็กวัยรุ่น โดยผ่านการจัดสัมมนา การจัดประชุม หรือกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันการศึกษาที่สามารถนำผู้ปกครอง และเด็กวัยรุ่นมาพบปะกัน และมีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิด และมีปริมาณการสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น

นอกจากนี้สถาบันการศึกษายังสามารถช่วยอบรมขัดเกลาเด็กวัยรุ่นให้มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด หรือแบบเห็นพ้องต้องกันก็ตาม โดยผ่านการเรียน การสอน โดยตรง เพื่ออบรมและชี้แนะ

ให้เด็กวัยรุ่นเห็นความสำคัญของการสื่อสารภายในครอบครัว และเด็กวัยรุ่นเองก็สามารถเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่เหมาะสมให้กับครอบครัวของตนได้ ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของเด็กวัยรุ่นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรจะต้องลงทำการวิจัยระยะยาวเพื่อศึกษาพัฒนาการ และแนวโน้มของทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ เมื่อได้รับกระบวนการสื่อสารที่ต่อเนื่องจากแหล่งสารอื่นๆ ยกตัวอย่าง การสื่อสารจากครู อาจารย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา รวมทั้งการสื่อสารจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด เป็นต้น

2. ผู้วิจัยน่าจะศึกษาเพิ่มเติมถึงลักษณะการสื่อสารกับกลุ่มอื่นๆ ของเด็กวัยรุ่นเพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบกับ การสื่อสารภายในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะการสื่อสารกับกลุ่มเพื่อน ลักษณะการเปิดรับสื่อมวลชน ว่ารูปแบบการสื่อสารรูปแบบใดที่อาจมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดเช่นกัน เพื่อเพิ่มแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติด ได้อย่างครอบคลุมและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์สมาชิกภายในครอบครัวคนอื่นๆ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่มีต่อ ยาเสพติดของเด็กวัยรุ่นให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจช่วยให้เห็นมุมมองที่แตกต่างออกไปจากมุมมองของเด็กวัยรุ่น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวอาจมีมุมมอง และการรับรู้ที่แตกต่างกัน ถึงแม้จะรับรู้ในเหตุการณ์เดียวกัน

บรรณานุกรม

หนังสือ

กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2545). **สถานการณ์และการป้องกันปราบปรามการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2544). **โครงการวิจัยครอบครัวของเด็กและเยาวชนกระทำผิด: จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์** ในกรุงเทพมหานคร. **จุฬารัตน์**. 20(1), 7 – 9.

นันทวัน สุชาโต. (2530). **การสื่อสารเพื่อเด็กและเยาวชนไทย: การสื่อสารในครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชนี เชยจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง. (2531). **รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวและการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วินัดดา ปิยะศิลป์. (2539). **การพัฒนาครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

รายงาน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2545). **รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด ปีงบประมาณ 2544** (เอกสารเผยแพร่ 1-04-2545). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือพิมพ์

ตะลิ่งผลวิจัยเอแบคเด็กชายตัว 4 แสนคน อพยพเม็ดละห้ำร้อย. (2546, 30 พฤษภาคม). **หนังสือพิมพ์แนวหน้า**, หน้า 1.

โพลล์ประจันลุยยาบ้าสดเยาวชนชายตัวฟุง. (2547, 26 กรกฎาคม). **หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์**, หน้า 1

งานวิจัย

กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2544). **การวิจัยการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ปัญหาและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กลุ่มวิจัยส่วนส่งเสริมพลศึกษา สุขภาพและนันทนาการ สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพและนันทนาการ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกัน การติดยาเสพติดของ**

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. บทความวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดปี พ.ศ. 2539–2541 (เอกสารเผยแพร่ 1–10-2542). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

และเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

คุณหญิง โยเหลา และคณะ. (2540). **ปัจจัยปัจจัยสาเหตุการใช้และติดยาเสพติดของเด็ก และเยาวชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดยโสธร.** บทความวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดปี พ.ศ. 2539–2541 เอกสารเผยแพร่ 1–10-2542). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

นืออน พิณประดิษฐ์ และคณะ. (2541). **ปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา และนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** บทความวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดปี พ.ศ. 2539–2541 (เอกสารเผยแพร่ 1–10-2542). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ. (2539). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดของเยาวชน.** บทความวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดปี พ.ศ. 2539–2541 (เอกสารเผยแพร่ 1–10-2542). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2540). **แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ปัญหาเสพติดในประเทศไทย.** บทความวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดปี พ.ศ. 2539–2541 (เอกสารเผยแพร่ 1–10-2542). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

วิภา ด้านธำรงกุล และคณะ. (2539). **ความรู้และทัศนคติต่อการติดยาเสพติด.** บทความวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดปี พ.ศ. 2539 –2541 (เอกสารเผยแพร่ 1–10-2542). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

ศรีวรรณ เจียรวัฒน์ชัย. (2539). **บทบาทของครอบครัวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติดในเด็ก**

หนังสือภาษาอังกฤษ

Bittner, J. R. (1985). **Fundamentals of Communication.** New Jersey: Prentice – Hall.

Day, R. D., Gilbert, K. R., Settles, B. H., & Burs, W. (Eds.). (1995). **Research and theory in family science.** California: Brooke / Cole.

Eswara, H.S. (1974). **Family communication patterns and attitude change: An interpersonal approach to the study of social influence.** Mysore: University Printing Press.

Galvin, K. M., & Brommel, B. J. (1996). **Family communication: Cohesion and change** (4th ed.). New York : Harper Collins College.

Goss, B. (1995). **The psychology of human communication** (2nd ed.) Illinois: Waveland Press.

Gouren, D. S., Wiethoff, W. E., & Doelger, J. A. (1994). **Mastering communication.** Massachusetts: Allyn and Bacon.

Griffin, EM. (2003). **A first look at communication theory** (5th ed.). Boston: The McGraw – Hill.

Muncie, J., Wetherell, M., Dallos, R., & Cochrane, A. (1995). **Understanding the family.** London : SAGE.

Pearson, J. C., & Spitzberg, B. H. (1987). **Interpersonal communication: Concepts, components, and contexts** (2nd ed.). Iowa : Wm. C. Brown.

Rogers, W. (1984). **Communication in action.** New York : CBS College.

Rosengren, K. E. (2000). **Communication: An introduction.** London: SAGE.

Rubin, R. B., Palmgreen, P., & Sypher, H. E. (Eds.). (1994). **Communication research measures: A sourcebook.** London: The Guilford Press.

Steinberg, L. D. (1996). **Adolescence** (4th ed.). New York: McGraw – Hill.

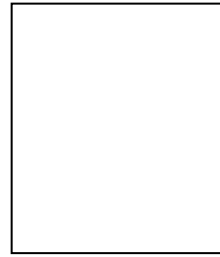
Verderber, R. F., & Verderber, K. S. (1992). **Inter – act: Using interpersonal communication skills.** California : Wadsworth.

Wood, J. T. (2000a). **Communication theories in action: An introduction** (2nd ed.). California: Wadsworth Thomson Learning.

Wood, J. T. (2000b). **Relational communication : Continuity and change in personal relationships** (2nd ed.). California : Wadsworth.

น.ส.อณินท์ วาริรัตน์กุล สำเร็จการศึกษานิเทศศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
และวารสารศาสตรบัณฑิต สาขาประชาสัมพันธ์ มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ เกษะประกร สำเร็จ
การศึกษา Ph.D. in Interpersonal Communication มหา-
วิทยาลัยกรุงเทพ M.A. in Public Relations, Ball State
University ประเทศสหรัฐอเมริกาและนิเทศศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปัจจุบัน
ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
และเป็นอาจารย์ประจำสอนทั้งในระดับปริญญาตรีและ
ปริญญาโทในหลักสูตรภาษาไทยและโครงการนานาชาติ มี
ผลงานทางวิชาการ ประเภทตำรา 1. การสื่อสารเพื่อการโน้มน
นำใจ และ 2. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์